

Colofon

Opname en editing Anton Visser (www.digitalrecordings.nl)
Muziekregie Eric Koevoets
Foto's Cintha de Vreede
Registranten Cintha de Vreede en Bert Augustus
Artwork Lisanne Reedijk (www.lisannereedijk.nl)

Opnamedata 4 en 5 augustus 2019: Sint-Oedenrode
7 en 8 juni 2020: Deurne

Grote dank voor de fantastische hulp en ondersteuning aan:

Bert Augustus, organist
Stichting Smitsorgel Heilige Martinuskerk Sint-Oedenrode
Stichting Behoud St. Willibrorduskerk Deurne

SR

CARL PHILIPP EMANUEL
BACH

COMPLETE ORGAN SONATAS AND OTHER WORKS

ERIC KOEVOETS

Smits Organ Sint Martinuskerk,
Sint-Oedenrode

Smits Organ Sint Willibrorduskerk,
Deurne

Smits Organ (1839) Sint Martinuskerk, Sint-Oedenrode, The Netherlands

Sonata in A-dur/A major Wq 65/32

1	Allegro	07'48
2	Andante con tenerezza	06'38
3	Allegretto	03'49

Sonata in B-dur/B flat major Wq 70/2

4	Allegro	04'12
5	Arioso	03'47
6	Allegro	04'20

From 'Stücke für Spieluhren':

7	Allegro in D-dur/D major	02'11
8	Polonoise in F-dur/F major	01'16

Sonata in d-moll/D minor Wq 69

9	Allegro	04'51
10	Andante (cadenza: Eric Koevoets)	05'10
11-20	Allegro	12'52

From 'Stücke für Spieluhren':

21	Für eine Flötenuhr	01'31
22	March in G-dur/G major	02'02

Sonata in D-dur/D major Wq 70/5

23	Allegro di molto	05'32
24	Adagio e mesto	05'29
25	Allegro	04'23

Total time: 75'50

some minor disposition changes have taken place. In 2000, the restoration of the organ was started under the direction of organ builder Frans Vermeulen. The original disposition has been restored: Smits' pipework has been restored and two stops have been reconstructed. The manuals and pedal keyboard were reconstructed and a pedal with five stops was added to the disposition.

The organ in the Sint Martinuskerk is one of the most completely preserved early organs of the organ builders Smits. The rich ornate case has passed through history unscathed, as has most of the musical instrument. This Smits organ has modest but rich eighteenth-century characteristics.

The organ in the Sint Willibrorduskerk, one year older, was made for the fifteenth-century Willibrorduskerk. As in the Sint Martinuskerk it was placed as a balustrade organ with a lower Positief. After the raising the nave of the church by P.J.H. Cuypers, the organ was moved to the west side of the church by Gebr. Franssen and lost the Positief front. The keyboard was moved to the south side of

the case. Not only during this relocation, but also during the restoration by J.J. Elbertse in 1955 the disposition was changed and the organ loosed parts of the original pipework. In 2011, the organ is restored by the Verschuieren company. More than half of Smits' pipework has been reconstructed in order to restore the original disposition. The organ has been replaced as a balustrade organ and the front of the Positief has been reconstructed, as have the manuals and the pedal keyboard. A pedal with three registers has been added to the disposition. The Ridderhof company applied the imitation oak painting. This organ has an impressive case. The acoustics contribute to the clear and imposing sound of the Smits organ. Perhaps you can say that these two beautiful organs sound the way they look: very different.

Bert Augustus, titular of the Smits organ in the Sint Martinuskerk and curator of the Smits organ in the Sint Willibrorduskerk

2011 werd het door de firma Verschueren gerestaureerde orgel ingespeeld. Meer dan de helft van het pijpwerk van Smits werd gereconstrueerd om zo de originele dispositie te herstellen. Het orgel is weer geplaatst als balustrade-orgel en het front van het Positief is gereconstrueerd, evenals de manualen en het pedaalklavier. Aan de dispositie is een pedaal met drie registers toegevoegd. De firma Ridderhof heeft de imitatie-eiken beschildering aangebracht. Dit orgel heeft een imposante kas. De akoestiek draagt bij aan de heldere en

indrukwekkende klank van het Deurnese Smitsorgel.

Misschien kun je zeggen dat deze twee schitterende orgels klinken zoals ze er uit zien: zeer verschillend.

*Bert Augustus,
titularis van het Smitsorgel in de Sint
Martinuskerk en beheerder van het
Smitsorgel in de Sint Willibrorduskerk*

About the organs

The organs in the Sint Willibrorduskerk and in the Sint Martinuskerk were built in 1838 and 1839 respectively by Franciscus Smits (I) from Reek. However, they differ greatly from each other. Look at the two cases, see how differently they have been preserved and see the differences between the church buildings in which they stand. The dispositions are quite similar; the most important distinction is only the lack of four stops in the organ of the Sint Willibrorduskerk. The original wind chests have been preserved in both

organs.

The organ in the Sint Martinuskerk was built for the church inaugurated in 1810 and dedicated to Martinus van Tours. The studio J.B. Peeters in Antwerp made all the wood carvings. At that time the organ had two manuals and a pedal coupled to the manual. The architect W. van Aalst completed the current church in 1915, which replaced the church from 1810. Frans Smits (III) restored the organ. The organ was also worked on just after the Second World War. In all these activities,

CD II

Smits Organ (1839) Sint Martinuskerk, Sint-Oedenrode, The Netherlands

1 **La Caroline Wq 117/39** 02'41

Smits Organ (1838) Sint Willibrorduskerk, Deurne, The Netherlands

Sonata in F-dur/F major Wq 70/3

2 Allegro 06'13
3 Largo 04'23
4 Allegretto 04'44

5-6 **Fantasia e Fuga in c-moll/C minor Wq 119/4** 06'04

Sonata in g-moll/G minor Wq 70/6

7 Allegro moderato 06'04
8 Adagio (cadenza: Eric Koevoets) 05'45
9 Allegro 06'11

From 'Stücke für Spieluhren':

10 (Allegro) in C-dur/C major 01'15
11 Polonoise in c-moll/C minor 01'11
12 Menuet in G-dur/G major 03'06
13 Allegro in C-dur/C major 01'16

Sonata in a-moll/A minor Wq 70/4

14 Allegro assai 05'56
15 Adagio 04'40
16 Allegro 06'10

Total time: 65'37

Enige gedachten over de sonates voor orgel van Carl Philipp Emanuel Bach

‘Hij is de vader, wij zijn de kinderen’

Carl Philipp Emanuel Bach (1714-1788) gold in de tweede helft van de 18e eeuw als de beroemdste componist uit het geslacht Bach. Zijn faam was toen veel groter dan die van zijn vader, Johann Sebastian. Hij had veel invloed op bijvoorbeeld de muziek van Haydn en Mozart. Mozart zei over hem: ‘Hij is de vader, wij zijn de kinderen. Diegenen van ons die ook maar iets weten, hebben het van hem geleerd’. Carl Philipp Emanuel Bach wordt gezien als de eerste componist die bewees dat het voornaamste kenmerk van de Nieuwe Stijl, de eenvoud, gecombineerd kon worden met emotionele diepgang, gevoeligheid en retoriek. Dit bereikte hij volledig door de zogenaamde Sturm und Drang. Deze stijl kenmerkt zich, heel kort samengevat, door een grote mate van grilligheid, een voorkeur voor contrasten, humor en, daar waar het een compositie in mineur betreft, dramatiek, ernst en diep leed. Leed dat gerelativeerd wordt met ironie en zelfspot. Die grilligheid is overigens zeker niet ongecontroleerd of bedoeld als spectaculair. Integendeel, elk frase, elk detail is zeer precies uitgewerkt

waarbij alles ten dienst staat van een zeer fraai vormgegeven muzikaal betoog en gevoelsinhoud. Die grote precisie brengt mij er toe om terughoudend te zijn met het toevoegen van eigen versieringen en omspelingen zodat het zicht op wat er werkelijk gezegd wordt in deze muziek optimaal blijft. Wel heb ik op een tweetal plaatsen een cadens ingevoegd, namelijk aan het einde van de langzame delen van de sonates in g en d. Op deze plaatsen is duidelijk te horen dat je als speler hiertoe wordt uitgenodigd en daar ben ik graag op ingegaan!

Het voert te ver om elk deel van de sonates te bespreken maar ik wil enkele opvallende aspecten noemen. Naast de al hierboven genoemde eigenschappen valt het verschil tussen de sonates in majeur en die in mineur op. De sonates in majeur zijn ieder op hun eigen manier positief van toon, met overigens zeer melancholieke middelen. De sonates in mineur zijn daarentegen elegisch en dramatisch van aard waarbij de middelen milde troost bieden. Ze vormen een oase van rust hoewel de bewegingheid toch ook onder de oppervlakte voelbaar blijft.

Over de orgels

De orgels in de Sint Willibrorduskerk (Deurne) en in de Sint Martinuskerk (Sint-Oedenrode) zijn in respectievelijk 1838 en 1839 door Franciscus Smits (I) uit Reek gebouwd. Ze verschillen echter sterk van elkaar. Kijk naar de beide kassen, zie hoe verschillend ze bewaard zijn gebleven en zie de verschillen tussen de kerkgebouwen waarin ze staan. Toch lijken de disposities op elkaar; het belangrijkste onderscheid is slechts het ontbreken van vier stemmen in het orgel van de Willibrorduskerk. In beide orgels zijn de originele windladen bewaard gebleven. Het orgel in de Sint Martinuskerk is gebouwd voor de in 1810 in gebruik genomen en aan Martinus van Tours gewijde kerk. Het atelier J.B. Peeters in Antwerpen maakte al het houtsnijwerk. Het orgel beschikte toen over twee klavieren en een aangehangen pedaal. Door de architect W. van Aalst wordt in 1915 de huidige kerk, die de kerk uit 1810 verving, voltooid. Frans Smits (III) restaureerde het orgel. Ook kort na de Tweede Wereldoorlog is aan het orgel gewerkt. Bij al deze werkzaamheden hebben enkele kleine dispositiewijzigingen plaatsgevonden. In 2000 werd onder leiding van orgelmaker Frans Vermeulen met de restauratie van

het orgel begonnen. De oorspronkelijke dispositie is hersteld: het pijpwerk van Smits is hersteld en twee registers zijn gereconstrueerd. De manualen en het pedaalklavier werden gereconstrueerd en aan de dispositie werd een pedaal met vijf registers toegevoegd.

Het orgel in de Sint Martinuskerk is een van de meest compleet bewaarde vroege orgels van de orgelmakers Smits. De rijke sierlijke kas is ongeschonden door de geschiedenis gekomen evenals het merendeel van het muziekinstrument. Dit orgel heeft bescheiden maar rijke achttiende-eeuwse karaktertrekken.

Het één jaar oudere orgel in de Sint Willibrorduskerk is gemaakt voor de vijftiende-eeuwse kerk. Zoals in de Sint Martinuskerk werd het geplaatst als balustradeorgel met een Onderpositief. Na de verhoging van het schip van de kerk door P.J.H. Cuypers werd het orgel door Gebr. Franssen naar de westzijde van de kerk verplaatst en ging het front van het Positief verloren. Het klavier werd verplaatst naar de zuidzijde van de kas. Niet alleen bij deze verplaatsing, maar ook bij de restauratie door J.J. Elbertse in 1955 werd de dispositie gewijzigd en verloor het orgel origineel pijpwerk. In

Dispositie (Stoplist)

Sint Willibrorduskerk, Deurne (1838)

Manuaal (Manuaal II, C-f''')

Prestant 8'
Bourdon 16' B/D
Holpijp 8'
Octaaf 4'
Octaaf 2'
Fluit 4'
Mixtuur II 1 1/3'
Trompet 8'

Positief (Manuaal I, C-f''')

Holpijp 8'
Fiol di Gamba 8'
Prestant 4' B/D
Fluit 4'
Octaaf 2'
Basson 8' B/D

Pedaal (C-d')

Bourdon 16'
Prestant 8'
Fagot 16' (doorslaand)

Koppel Manuaal-Positief
Koppel Pedaal-Manuaal
Tremulant

Toonhoogte – Pitch: a = 415 Hz
Temperatuur: evenredig zwevend
Tuning: equal temperament

Sint Martinuskerk, Sint-Oedenrode (1839)

Manuaal (Manuaal II, C-f''')

Praestant 8'
Bourdon 16' B/D
Bourdon 8'
Praestant 4'
Roerfluit 4'
Nazard 3' D
Octaaf 2'
Mixtuur II 1'
Trompet 8' B/D

Positief (Manuaal I, C-f''')

Praestant 4'
Holpijp 8'
Viola di gamba 8'
Fluit 4'
Gemshoorn 2'
Sifflet 1'
Basson 8'

Pedaal (C-d')

Subbas 16'
Praestant 8'
Fluit 8'
Octaaf 4'
Bazuin 16'

Koppel Manuaal-Positief
Koppel Pedaal-Manuaal

Toonhoogte – Pitch: a = 415 Hz
Temperatuur: evenredig zwevend
Tuning: equal temperament

Overigens, in alle sonates zijn de middendelen zonder uitzondering composities van allure en kondigen de grote langzame delen uit de klaviersonates van Haydn, Mozart en Beethoven aan.

Grandioos is de vormgeving en inhoud van het laatste deel van de Sonate in d, een thema met negen variaties. Het thema zelf is grillig en het is ronduit ongelooflijk hoe de componist hierop een reeks van de meest uiteenlopende variaties laat volgen: speelsheid, diepe weemoed, lyrische bewogenheid, razernij, moegestreden berusting, allerlei emoties volgen elkaar op. Niet minder geweldig is hoe de grote Sonate in A gestalte krijgt: In het eerste deel voorziet de componist de herhaling van de expositie én de herhaling van de doorwerking en reprise van ongebreidelde fantasie getuigende omspelingen. En dat terwijl de muziek toch al zo rijk geornamenteerd is! In dezelfde trant worden in de twee volgende delen herhalingen ook weer van nieuwe omspelingen voorzien. In alle sonates komen we de aanduidingen f (forte) en p (piano) tegen. Ze geven de afwisseling tussen een sterker en zachter klavier aan. In de Sonate in A komen we zelfs ook de aanduidingen pp (pianissimo), mf (mezzo forte) en ff (fortissimo) tegen.

Door middel van het toevoegen of juist wegdoen van registers worden hier deze extra dynamische schakeringen gestalte gegeven.

Te midden van zijn vele klaviercomposities nemen de Sonates voor orgel van Carl Philipp Emanuel Bach een bijzondere plek in. Vier hiervan werden gecomponeerd voor zijn leerlinge Prinses Amalia van Pruisen die in haar paleis een eigen orgel had dat in 1755 werd gebouwd door Johann Peter Migendt en Ernst Julius Max. Hoewel de prinses geen pedaalspel beheerste werd het toch een flink instrument met twee manualen en pedaal met 22 registers. Carl Philipp Emanuel Bach componeerde ook nog drie andere sonates voor orgel, in d, A en Bes, zodat het totaal uitkomt op zeven sonates.

Naast deze sonates zijn ook andere stukken opgenomen waaronder de geweldige Fantasia e Fuga in c en een selectie uit de Stücke für Spieluhren. De Fantasia e Fuga is een dramatische compositie: Na de beknopte, gepassioneerde Fantasia met zijn haast obsessieve akkoordverbindingen volgt een grote fuga op een thema dat nog barok aandoet (zoals ook de fugathema's van Mozart). Deze fuga van Carl Philipp

Emanuel Bach vormt voor mij de verbinding van de polyfone kunst van zijn vader met de grote fuga's van Mozart, zoals uit onder meer de Fantasia in f KV 608 en het Requiem in d KV 626. Ik bedoel daarmee dat alle contrapuntische technieken er nog steeds zijn maar een nieuw soort emotionaliteit mee krijgen, hevig en soms welhaast angstig. Net als Joseph Haydn componeerde Carl Philipp Emanuel Bach veel muziek voor, zoals hij het zelf noemt, een Spieluhr, oftewel een klok die verbonden is met een (meestal klein) orgel. Tussen de sonates is hier een bloemlezing uit deze verzameling speelse muziek opgenomen alsmede het genrestukje La Caroline, dat ongetwijfeld niet voor orgel is, maar wel heel mooi op orgel klinkt!

Ik koester een grote liefde voor al deze muziek en voer ze ook regelmatig uit. Het verlangen deze composities vast te leggen op cd was dan ook al jaren aanwezig. Dit verlangen kreeg concreet vorm toen ik in het najaar van 2018 kennis maakte met twee wondermooie, vroege orgels van de Brabantse orgelmaker Franciscus Cornelis Smits (1800-1876): Het Smits-orgel uit 1838 in de Sint Willibrorduskerk te Deurne en het Smits-orgel uit 1839 in de Sint Martinuskerk te Sint-Oedenrode. Hoewel beide instrumenten dateren uit het tijdvak van de (vroege) romantiek, zijn ze qua stijl en klank nog helemaal in de geest van de tweede helft van de 18e eeuw gemaakt. De klank is dus nog heel klassiek, helder en sprankelend en heeft daarbij tevens veel expressiviteit en vocaliteit. De fluitregisters bijvoorbeeld munten uit door een combinatie van helderheid en een warme, 'fluwelen' toonvorming. Zowel de briljante eigenschappen als ook de lyriek die in de muziek te horen zijn komen op deze orgels volmaakt tot uiting, niet in het minst ook door de prachtige akoestiek in beide kerken die aanzienlijke invloed had op tempo, timing en articulatie.

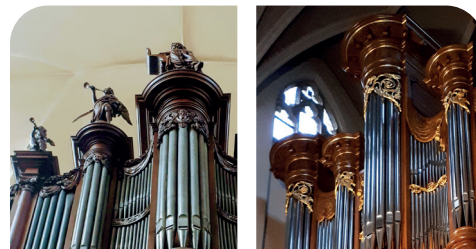
Eric Koevoets

Biography

Eric Koevoets studied organ at the Rotterdam Conservatory with Jet Dubbeldam, piano with Frans van Hoek and choral conducting with Barend Schuurman. He also took improvisation lessons with Arie J. Keijzer and Hayo Boerema.

He qualified as a Master of music in the Roman Catholic Church in 1992. He is regularly active as a concert organist and accompanist and composed various works. He is Master of music at the Sint Lambertuskerk in Rotterdam-Kralingen, where he plays the beautiful Maarschalkerweerd organ from 1900. Since 2006 he has been the conductor of the female choir La Confiance from Dordrecht. He teaches organ and piano at

Muziekonderwijscentrum "Dubbelsteyn". Many CDs of his playing have been released in recent years, including a CD box with the complete organ works by César Franck. He is currently intensively involved in the interpretation of the complete organ oeuvre of Johann Sebastian Bach during concerts and CD recordings. He also made the CD "Voix Céleste", a live CD with Symphonie II and Symphonie V by Charles-Marie Widor and recently the CD "Himmelwärts" was released with works by Franz Liszt, Charles Tournemire and Richard Wagner including Wesendoncklieder with Jenny Haisma, soprano. For more information: www.ericcoevoets.nl.

Biografie

Eric Koevoets studeerde aan het Rotterdams Conservatorium orgel (Uitvoerend en Docerend Musicus) bij Jet Dubbeldam, piano (Docerend Musicus) bij Frans van Hoek en koordirectie bij Barend Schuurman. Ook volgde hij improvisatielessen bij Arie J. Keijzer. Ten overstaan van de Commissie Bevoegdheidsverklaringen van de R.K. Kerk behaalde hij in 1992 het diploma kerkmuziek. De afgelopen jaren verdiepte hij zich verder in improvisatie bij Hayo Boerema.

Hij geeft regelmatig orgelconcerten, is als begeleider actief en componeerde diverse werken. Hij is sinds 2007 dirigent-organist van de Sint Lambertuskerk te Rotterdam-Kralingen. Daarnaast is hij dirigent van Vrouwenkoor La Confiance uit Dordrecht en piano-en-orgeldocent aan

Muziekonderwijscentrum Dubbelsteijn te Dordrecht.

In de afgelopen jaren zijn van zijn spel vele CD's uitgebracht waaronder een CD-box met de complete orgelwerken van César Franck. Momenteel houdt hij zich intensief bezig met de vertolking van het volledige orgeloeuvre van Johann Sebastian Bach tijdens concerten en CD-opnamen. Daarnaast maakte hij o.m. de CD 'Voix Céleste', een live CD met Symphonie II en Symphonie V van Charles-Marie Widor en verscheen onlangs de CD 'Himmelwärts' met werken van Franz Liszt, Charles Tournemire en Richard Wagner waaronder de Wesendoncklieder m.m.v. Jenny Haisma, sopraan. Voor meer informatie: www.erickoevoets.nl.

Some thoughts on the sonatas for organ by Carl Philipp Emanuel Bach

'He is the father, we are the children'

Carl Philipp Emanuel Bach (1714-1788) was considered the most famous composer of the Bach family in the second half of the 18th century. His fame at the time was much greater than that of his father, Johann Sebastian. He had a lot of influence on the music of Haydn and Mozart, for example. Mozart said of him, "He is the father, we are the children. Those of us who know anything learned it from him." Carl Philipp Emanuel Bach is seen as the first composer to prove that the main characteristic of the New Style, its simplicity, could be combined with emotional depth, sensitivity and rhetoric. This he achieved completely through the so-called Sturm und Drang. In a nutshell, this style is characterized by a high degree of capriciousness, a preference for contrasts, humor and, where it concerns a composition in a minor key, drama, seriousness and deep sorrow. Suffering that is put into perspective with irony and self-mockery. This capriciousness is certainly not uncontrolled or intended as spectacular. On the contrary, every phrase, every detail has been worked out

very precisely, with everything serving a beautifully designed musical argument and emotional content. This great precision leads me to be reluctant to add my own ornaments so that the view of what is actually being said in this music remains optimal. I did, however, insert a cadence in two places, namely at the end of the slow movements of the sonatas in G minor and D minor. In these places you can clearly hear that you as a player are invited to this and I was happy to accept that!

It goes too far to discuss any part of the sonatas, but I would like to mention a few striking aspects. In addition to the properties mentioned above, the difference between the sonatas in major and those in minor is striking. The sonatas in major each have a positive tone in their own way, with very melancholic middle parts. The sonatas in minor, on the other hand, are elegiac and dramatic in nature, with the middle movements offering mild comfort. They form an oasis of peace, although the emotion remains tangible below the surface. Incidentally, in all sonatas the middle movements are without exception compositions of allure

and announce the large slow movements from the keyboard sonatas by Haydn, Mozart and Beethoven.

The design and content of the last movement of the Sonata in D minor is grandiose, a theme with nine variations. The theme itself is capricious and it is simply unbelievable how the composer follows a series of the most diverse variations on it: playfulness, deep melancholy, lyrical emotion, rage, weary resignation, all kinds of emotions follow each other. No less wonderful is how the great Sonata in A major takes shape: In the first movement, the composer gives the repetition of the exhibition and the repetition of the development and reprise very imaginative diversions. And that while the music is already so richly ornamented! In the same manner, in the next two parts, repetitions are also provided with new diversions. In all sonatas is written *f* (forte) and *p* (piano). They indicate the alternation between a stronger and softer keyboard. In the Sonata in A major we even encounter the indications *pp* (pianissimo), *mf* (mezzo forte) and *ff* (fortissimo). These extra dynamics are given shape by adding or removing stops.

The Sonatas for organ by Carl Philipp

Emanuel Bach occupy a special place among his many keyboard compositions. Four of these, in F major, D major, G minor and A minor, were composed for his pupil Princess Amalia of Prussia who had her own organ in her palace, built in 1755 by Johann Peter Migendt and Ernst Julius Max. Although the princess did not master the pedal playing, it became a big instrument with two manuals and a pedal with 22 registers. Carl Philipp Emanuel Bach also composed three other sonatas for organ, in D-minor, A-major and B flat-major, bringing the total to seven sonatas.

In addition to these sonatas, other pieces have also been recorded, including the great Fantasia e Fuga in C minor and a selection from the Stücke für Spieluhren. The Fantasia e Fugue is a dramatic composition: The concise, passionate Fantasia is followed by a large fugue on a theme that is still reminiscent of the Baroque (like Mozart's fugue themes). For me, this fugue by Carl Philipp Emanuel Bach forms the connection between his father's polyphonic art and the great fugues of Mozart, such as from the Fantasia in F minor KV 608 and the Requiem in D minor KV 626. By this I mean that all contrapuntal techniques are still there, but they get a new kind

of emotionality, intense and sometimes almost frightening.

Just like Joseph Haydn, Carl Philipp Emanuel Bach composed a lot of music for what he calls it himself, a Spieluhr, this is a clock connected to a (usually small) organ. Between the sonatas an anthology from this collection of playful music has been included, as well as the genre piece La Caroline, which is undoubtedly not for organ, but which sounds very nice on the organ!

I have a great love for all this music and I perform it regularly. The desire to record these compositions on CD had therefore been present for years. This desire took shape in the autumn of 2018 when I became acquainted with two wonderful, early organs by the Brabant organ builder Franciscus Cornelis Smits (1800-1876): The Smits organ from 1838

in the Sint Willibrorduskerk in Deurne and the Smits organ from 1839 in the Sint Martinuskerk in Sint-Oedenrode. Although both instruments date from the period of (early) Romanticism, their style and sound are still completely in the spirit of the second half of the 18th century. The sound is therefore still very classic, clear and sparkling and has a lot of expressiveness and vocality. The flute registers, for example, are distinguished by a combination of clarity and a warm, "velvety" tone. Both the brilliant qualities and the lyricism that can be heard in the music are perfectly expressed on these organs, not least because of the beautiful acoustics in both churches which significantly influenced tempo, timing and articulation.

Eric Koevoets